Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3

Wilno, dnia 18 czerwca 1931 r.

Nr. 463.

Treść numeru:

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

		Dział.	Str.
1.	"Tautos Ukis" o trudnościach finansowych rozrachunków rządu centralnego z krajem Kłajpedzkim.	II.	1.
	Kronika.		
2.	Wielkie bankructwo.	"	2.
3.	Katastrofalny spadek cen nierogacizny i produktów rolnych.	"	"
	III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.		
4.	Prasa litewska o wyborach do samorządów.	III.	"
	Kronika.		
5.	Nowe przepisy dla cudzoziemców.	"	3
6.	Oświadczenie partji "laudininków" i "ukininków".	"	"
7.	Niedokładności w poselstwie litewskiem w Berlinie.-	"	"
8.	Urlop ministra Zauniusa.-	"	"
9.	Zmiany w policji kryminalnej.-	"	"
	VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.		
	Kronika.		
10.	Deficytowy budżet kraju Kłajpedzkiego.-	VII.	"
11.	Umorzenie sprawy przeciwko b.prokuratorowi kłajpedzkiemu Merckowi.-	"	"

-----ooooO§Oooooo-----

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

"Tautos Ukis" o trudnościach finansowych rozrachunków rządu centralnego z krajem Kłajpedzkim.

"Tautos Ukis" Nr.5, Maj 1931 r. Streszczenie:

Statut kraju Kłajpedzkiego wkłada na rząd litewski i lokalne kłajpedzkie organy obowiązek porozumienia się w kwestjach finansowych względem części dochodów z ceł, akcyzy i monopolu, która należy do kraju Kłajpedzkiego. W myśl § 35 statutu, część ta powinna być ustalona, biorąc pod uwagę: 1/przypadająca na każdego mieszkańca przeciętną wartość importu i eksportu na terytorjum kraju Kłajpedzkiego i w innych częściach Litwy w r.1921-22, jak też szczególne warunki, które mogły wówczas wpływać na import i eksport; 2/ dodatkowe dochody i wydatki, które zaistnieją dla państwa litewskiego przy przekazywaniu Litwie suwerenności terytorjum kłajpedzkiego. W ten sposób ustalona część może być przejrzana przez rząd litewski w porozumieniu z lokalnemi organami kraju kłajpedzkiego.

Ze wszystkich tych punktów /eksport i import, szczególne warunki, dodatkowe wydatki i dochody i porozumienie w sprawie części/, obliczenie eksportu i importu w latach 1921-22 jest najłatwiejsze Przedstawia się ono następująco:

Wielka Litwa.

Eksport 1921 r.	632,9	milj.marek
Import "	876,9	" "
Eksport 1922 r.	13.706,4	" "
Import "	13.491,0	" "

Obrót handlu zagranicznego w 1921-22 r.28.707,2 milj.mr.

Kraj Kłajpedzki.

Eksport 1921 r.	505,4	milj.mr.
Import "	572,3	" "
Eksport 1922 r.	5.903,8	" "
Import "	5.071,6	" "

Obrót handlu zagr.w latach 1921-22 - 12.053,1 milj.mr.

Dalej można obliczyć ile w poszczególnych latach przypada eksportu i importu na mieszkańca Wielkiej Litwy i ile na mieszkańca kraju Kłajpedzkiego i po dodaniu tych danych obliczyć średnią i wyprowadzić z niej część kraju Kłajpedzkiego.

Rezultat będzie następujący: eksportu i importu na jednego mieszkańcaW.Litwy wypada 7.180 mr.,Kłajpedy - 43.757 mr, czyli na mieszkańca Kłajpedy eksportu i importu wypada 6 razy więcej, niż w Litwie, stosunek więc tu jest 1:6. Można jednak obliczać inaczej: ogólne sumy eksportu i importu za lata 1921-22 podzielić przez ogólną liczbę ludności z tych dwuch lat. W rezultacie otrzyma się stosunek 1:6,12.

Organy kraju Kłajpedzkiego robią jeszcze inaczej, mianowicie wyprowadzają stosunek oddzielnie dla roku 1921 i oddzielnie dla 1922, a z tych dwuch stosunków wyprowadzają jeszcze średnią stosunku, co daje nowy stosunek 1:8.Każda metoda obliczania daje jednak inne rezultaty.

Przedstawiciele rządu centralnego w latach 1925-26 naradzali się w tej sprawie z przedstawicielami kraju Kłajpedzkiego, zaproponowali kompromisowy stosunek 1 : 7. Ostatecznego porozumienia w tej sprawie nie osiągnięto.

Ze strony rządu centralnego kompromis 1:7 był wielkim ustępstwem natomiast przedstawiciele kłajpedzcy wykazali wielki upór. Gdyby rząd centralny zażądał sprawdzenia wszystkich faktur, stosunek wypadł-

by znacznie mniejszy, bez względu na częściowe zniszczenie faktur.

Przedstawiciele kraju Kłajpedzkiego nie przyjęli proponowanego kompromisowego stosunku, a wysunęli swój 1:3,27, jeżeli nie będą brane pod uwagę dodatkowe wydatki i 1:4,05, jeżeli wydatki te zostaną obliczone. Porozumienie na tych warunkach nie zostało osiągnięte. Nie ma to jednak praktycznego znaczenia, gdyż porozumienie się co do ogólnej sumy, należnej Kłajpedzie z ceł, akcyzy i monopolu, mianowicie na okres 1926-29 r. uchwalono płacić 6,6 milj. lt, zaś od 1930 r. do osiągnięcia porozumienia na innych warunkach 8,7 milj.lt.

Przy ustaleniu sumy 6,6 milj.lt. obie strony podpisały protokuł /10 września 1926 r.9 z którego widać, że doszły do wniosku:

"że wskazane w 1 punkcie 1 ustępu 35 artykułu statutu kraju Kłajpedzkiego zasady podziału dochodów z ceł, akcyzy i monopolu z powodu swej niejasności i trudnego zastosowania wywołują wiele sporów i praktycznie nie nadają się do ustalenia części kraju Kłajpedzkiego z ogólnych dochodów państwa, toteż należy szukać wyraźniejszych, praktycznie zastosowanych i obie strony zadawalniających zasad w celu uporządkowania przewidzianego w art.35 statutu wyliczenia się z dochodów z ceł, akcyzy i monopolu." W ten sposób obie strony doszły do wniosku, że szukanie stosunku z danych 1921-22 r. jest naprożną pracą i uchwaliły rozpocząć próbę dojścia do porozumienia na innej drodze.

K r o n i k a .

W i e l k i e b a n k r u c t w o . Jak podaje "Siegodnia" /Nr.167/, zbankrutowała w Kownie wielka firma, która trudniła się zaopatrywaniem kraju w cukier. Ucierpiały przytem głównie banki, udzielające firmie pożyczek pod zastaw cukru, którego w składach firmy nie było. W związku z tem aresztowano właścicieli firmy. Przyczyną bankructwa miał być import cukru sowieckiego.

K a t a s t r o f a l n y s p a d e k c e n n i e r o g a c i z n y i p r o d u k t ó w r o l n y c h . Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr.133/,ceny produktów rolnych i hodowlanych spadły do najniższych granic. Nie opłaca się już ani uprawa roli, ani hodowla.

Np.w Prenach 8 czerwca czterotygodniowe prosię kosztowało na targu zaledwie 2 lity. Za 4 lity pewien mieszczanin nabył 2 prosięta, które ledwie zdołał podnieść.

Przed rokiem mniej więcej takie prosię kosztowało od 30 do 40 litów.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

P r a s a l i t e w s k a o w y b o r a c h d o s a m o r z ą d ó w .

"Trimitas":

O wiele ważniejszą rzeczą, niż zabarwienie polityczne samorządu jest jego jednolitość pod względem narodowościowym, jego litewskość i dbałość o działanie ku dobru kultury narodowej.

Element litewski w miastach jest młody, słabo zakorzeniony, zaaklimatyzowany i niemało czasu upłynie, nim się wzmocni. Można rzec, że składa się on w większości wypadków z inteligentnego, lub nawet półinteligentnego proletarjatu, nie posiadającego trwałego gruntu pod stopami. Litewskie samorządy miejskie mogą im przyjść z wydatną pomocą. To też źle czyni, kto, nie dbając o swe własne interesy, nie śpieszy wziąć udziału w głosowaniu.

"Lietuvos Aidas" Nr.132:

Partje opozycyjne powstrzymały się od głosowania, obawiając się utracić popularność wśród wyborców, przez wejście do samorządu w chwili, wymagającej niewdzięcznej pracy zwiększania podatków i czynienia oszczędności. Powstrzymały się one od wzięcia udziału w wyborach, nie bacząc, że brak głosów może wpłynąć ujemnie na litewskość wybieranych samorządów. Trzeba jednak pocieszać się tem, że karnych członków partji znajdzie się mało, i samorządy nie ucierpią wiele.

K r o n i k a .

N o w e p r z e p i s y d l a c u d z o z i e m c ó w . Jak podają "Vyriausybes Zinios", w litewskim dzienniku urzędowym ogłoszone zostały zmiany w zakresie dotąd obowiązującym przepisów paszportowych.

Podług tych przepisów podlegają dotąd karze grzywny do 1000 litów lub więzienia do 2 mies." 1/cudzoziemcy, którzy wjeżdżają do Litwy bez pozwolenia, 2/ ci, którzy pomagają cudzoziemcom do do nielegalnego przekroczenia granicy, 3/ cudzoziemcy, którzy na podstawie wizy tranzytowej, zatrzymują się dłużej ponad czas w wizie oznaczony. 4/ cudzoziemcy, którzy na podstawie przepustki jadą wgłąb Litwy dalej, niż przepustka oznacza.5/ cudzoziemcy,którzy nie wykonują polecenia władz litewskich, nakazującego im opuszczenie terytorjum państwa. Wkońcu nowe przepisy udzielają Ministerstwu Spraw Wewnętrznych oraz Gubernatorowi Okręgu Kłajpedzkiego uprawnień do wydalania cudzoziemców z terytorjum litewskiego.

O ś w i a d c z e n i a "l a u d i n i n k ó w" i p a r t j i "u k i n i n k ó w". Centralny komitet partji "laudininków" i "ukininków" zamieścił na łamach "Lietuvos Žinios" Nr.131 oświadczenie, w którem podkreśla się, że ani "laudininkowie, ani "ukininkowie" nie wezmą udziału w wyborach do samorządów, mimo kursujących plotek.

N i e d o k ł a d n o ś c i w p o s e l s t w i e l i t e w s k i e m w B e r l i n i e . Jak podają "Lietuvos Žinios" /Nr. 131/, rząd litewski wykrył w poselstwie litewskiem w Berlinie pewne niedokładności w sprawie których prowadzi się obecnie śledztwo. Śledztwo się przewleka, gdyż część potrzebnych dokumentów znajduje się zagranicą. W sprawie tej przesłuchany też będzie pierwszy sekretarz poselstwa litewskiego w Paryżu p.Urbszys.

U r l o p m i n i s t r a Z a u n i u s a .Jak podają "Lietuvos Žinios" /Nr.131/, minister Zaunius rozpoczął od 14 czerwca swój urlop. Ministra zastępuje poseł litewski w Paryżu p.Klimas, który przybył w tym celu do Kowna.

Z m i a n y w p o l i c j i k r y m i n a l n e j . Jak podają "Lietuvos Žinios" /Nr.129/, drugi oddział policji kryminalnej przyłączony zostanie do Departamentu Oohrony obywatelskiej. Pierwszy oddział policji kryminalnej będzie się odtąd nazywał"Policją Polityczną."

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K ro n i k a .

D e f i c y t o w y b u d ż e t k r a j u K ł a j p e d z k i e g o . Na ostatniem posiedzeniu sejmiku kłajpedzkiego rozważano budżet kraju Kłajpedzkiego, zamknięty z 11 milj.deficytem, a większy niż budżet roku ub.o 2,5 milj.lt, wskutek zamierzonego powiększenia płac i etatów. Przeciwko przyjęciu budżetu głosowała frakcja litewska, robotnicy i socjaldemokraci.

U m o r z e n i e s p r a w y p r z e c i w k o b.p r o k u r a t o r o w i k ł a j p e d z k i e m u M e r c k o w i . Jak podaje prasa kowieńska, przed kilku miesiącami został usunięty ze stanowiska i pociągnięty do odpowiedzialności sądowej za uchylenie się od wykonywania rozporządzeń Trybunału Najwyższego prokurator kłajpedzki Merck. Ponieważ dochodzenie nie ustaliło winy Mercka, sprawa została umorzona. Merck opuścił ostatnio Litwę i osiedlił się w Niemczech.

B7